

**Притуляк Людмила Миколаївна,
к. п. н., викладач кафедри теорії
і методики дошкільної освіти
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно–педагогічна
академія» Харківської обласної ради**

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФОРМ ТА МЕТОДІВ
ПРОФЕСІЙНОГО ЗАОХОЧЕННЯ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОГО
ПРОФІЛЮ ДО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ (1953 – 1985 РР.)**

Анотація. У статті проаналізовано теоретичні та практичні аспекти розвитку професійного заохочення через аналіз історичних подій, тенденцій, форм та методів заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення.

Автор зазначає, що з 1953 р. по 1985 р. розпочався активний процес перегляду загальних підходів до стимулювання розвитку всіх форм та методів заохочення, визначення нових концептуальних засад розвитку цих питань. Розглянуто процес активізації науково-дослідницької роботи з дошкільної педагогіки. Проаналізовано науково-педагогічні матеріали, архівні джерела, положення щодо заохочення дошкільних фахівців до самовдосконалення.

Ключові слова: заохочення, дошкільна освіта, самовдосконалення, форми, методи.

Притуляк Л. Н.

**УПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЕМ ФОРМ И МЕТОДОВ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ПООЩРЕНИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ
ДОШКОЛЬНОГО ПРОФИЛЯ К САМОСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ
(1953 - 1985 ГГ.)**

Аннотация. В статье проанализированы теоретические и практические аспекты развития профессионального поощрения через анализ

исторических событий, тенденций, форм и методов поощрения дошкольных работников к самосовершенствованию.

Автор отмечает, что с 1953 по 1985 г. начался активный процесс пересмотра общих подходов к стимулированию развития всех форм и методов поощрения, определения новых концептуальных основ развития этих вопросов. Рассмотрен процесс активизации научно-исследовательской работы по дошкольной педагогике. Проанализированы научно-педагогические материалы, архивные источники, положение о поощрении дошкольных специалистов к самосовершенствованию.

Ключевые слова: *поощрения, дошкольное образование, самосовершенствование, формы, методы.*

Prytuliak L.M.

THE FORMS MENEGMENT AND METHODS OF PROFESSIONAL EXPERTS IN PRESCHOOL PROMOTION PROFILE TO SELF-IMPROVEMENT (1953 - 1985)

Abstract. *The paper analyzes the theoretical and practical aspects of professional promotion through the analysis of historical events, trends, forms and methods of promoting preschool workers to self-improvement.*

The author notes that from 1953 to 1985, began an active process of revising the common approaches to stimulate the development of all forms and methods of promotion, identifying new conceptual frameworks of these issues. The process of revitalization of research on early childhood pedagogy. Reviewed scientific and educational materials, archival sources, provision for the promotion of pre-school professionals to self-improvement.

Keywords: *promotion, early childhood education, self-improvement, forms, methods.*

Постановка проблеми. Сучасні гуманістичні пріоритети вищої педагогічної освіти вимагають розвитку суб'єктності педагогів, їх самостійності, творчої активності, посилення відповідальності за власний

професійний розвиток. Визначна роль самоактивності педагога в досягненні вершин педагогічної майстерності, творчості, професіоналізму актуалізує питання формування готовності вихователів до професійного самовдосконалення як пролонгованої мети професійно-педагогічної підготовки.

Самоосвіта й самовиховання педагога-вихователя передбачають самостійне оволодіння необхідними знаннями, вміннями та формування професійно значущих якостей, то самовдосконалення забезпечує поглиблення та розширення вже набутих вихователем знань, вдосконалення сформованих умінь, якостей і здібностей, стабілізацію характеру, а також розвиток монологічного мислення, свідомості та самосвідомості, інтегративних якостей, таких характеристик дошкільного працівника, як компетентність, емоційна та поведінкова гнучкість тощо.

Проте праць, в яких досліджувалися б розвиток форм та методів професійного заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення, не знайдено.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження окремих аспектів готовності до професійно-педагогічного самовдосконалення та шляхів її формування перебувало в центрі уваги багатьох учених у контексті вивчення готовності педагогів до професійного саморозвитку (М. Костенко, Т. Степанова, Т. Тихонова, П. Харченко), самоосвіти (Ю. Калугін, О. Малихін, І. Наумченко), самовиховання (С. Єлканов, О. Кучерявий, Л. Рувінський), самоактуалізації та самореалізації (Є. Бакшеева, Г. Балл, Ю. Долінська, В. Калошин, М. Лазарєв, Н. Сегеда), мотивації професійного самовдосконалення педагога (О. Борденюк, Б. Кондратюк), розвитку педагога як суб'єкта професійної діяльності (Г. Аксьонова, О. Пехота) та ін.

У наукових дослідженнях підкреслюється діалектична єдність особистісного та професійного аспектів самовдосконалення (І. Донцов, В. Лозовий, В. Тертична та ін.), обґрунтовується зв'язок самовдосконалення з творчістю, суб'єктністю, самореалізацією людини (М. Бердяєв, В. Губін,

А. Маслоу, В. Соловйов, С. Франк, Е. Фром та ін.), виявляється співвідношення об'єктивного і суб'єктивного, виховання й самовиховання, освіти й самоосвіти, а також педагогічного керівництва останніми (А. Айзенберг, Л. Буєва, Г. Глезерман, А. Громцева, І. Донцов, С. Єлканов, С. Ковальов, О. Кочетов, О. Малихін, Л. Рувінський, Г. Сериков, В. Шпак та ін.), висвітлюється проблема особистісного та професійного розвитку в системі педагогічної майстерності та творчості (Н. Гузій, І. Зязюн, В. Кан-Калик, Н. Кічук, Ю. Кулюткін, М. Лазарев, Л. Мітіна, С. Сисоєва та ін.).

Мета статті – розглянути основні етапи розвитку форм та методів заохочення фахівців дошкільного профілю через самовдосконалення в період 1953 – 1985 рр.

Виклад основного матеріалу Політика держави та уряду сприяла заохоченню дошкільних працівників до якісної праці та самовдосконалення. У зв'язку зі швидким розширенням мережі дошкільних закладів Міністерство освіти УРСР вжило низку заходів щодо забезпечення їх кадрами, що сприяло піднесенню якості виховної роботи з дітьми.

Заохочення дошкільних працівників до професійного самовдосконалення – велика заслуга передових завідуючих, вихователів, інспекторів із дошкільного виховання, які сприяли підвищенню професійної та загальної культури педагога-вихователя, досягненню високих результатів у професійній діяльності, подальшому просуванню в ній, досягненню не тільки успішного функціонування, а й творчої самореалізації у професії.

У ході наукового пошуку з'ясовано, що „Комуністична партія, Радянський уряд, шанували й високо цінували самовіддану працю дошкільних працівників.

У журналі „Дошкільне виховання” 1954 р. відмічалось, що тов. Коновалова О.М. у своїй доповіді на тему „Формування особистості дитини-дошкільника” на яскравих прикладах показала, як вона виховує дружний колектив дітей .

„З питанням про трудове виховання дітей у дитсадку виступили вихователі Ключєва Є. П. (м. Станіслав) і Лоза Г. Ф (м. Київ) .

Щодо впровадження новітніх педагогічних технологій, зокрема гри, виступили: вихователька дитячого садка (м. Біла Церква) Пільхівська О. П. і вихователька дитячого садка №3 (м. Біла Церква) Шевченко А. П.

Великий інтерес викликали доповіді тов. Івашиної М. Д. (виховательки дитячого садка № 107 м. Києва) і тов. Базовкіної Т. А.(завідувача дитсадком м. Сталіно) на тему „Виховання граматично правильної мови у дітей дошкільного віку”. У цих доповідях пропонувалися інноваційні на той час методи проведення занять, а саме – за методикою М. Монтесорі, С. Френе тощо.

Тов. Плоткіна І.Н., вихователька дитячого садка №7 Південно-Західної залізниці м. Києва, обмінялась досвідом методичного керівництва виховною роботою дитячого садка”.

Аналізуючи доповіді, слід зазначити, що більшість тих, хто виступав, у повідомленнях заохочували присутніх до самовдосконалення, освоєння нових технологій, підвищення педагогічної майстерності. Проте в деяких доповідях мало висвітлювалися шляхи заохочення дошкільних працівників до вдосконалення своєї роботи.

Так, обласні педагогічні читання сприяли заохоченню дошкільних працівників до самовдосконалення шляхом вивчення передового досвіду.

Проаналізуємо деякі з них.

„...Протягом 1953–1954 рр. із метою заохочення вихователів до самовдосконалення багато працівників дитячих садків Харківської області поглиблено працювали над розробкою питань дошкільного виховання. Із кращими доповідями вихователі виступали на педагогічних читаннях, які відбулися 16 липня 1954 р. у Харкові. Вихователька дитячого садка м. Вовчанська тов. Г. Пивоварова та завідувач дитсадком № 36 м. Харкова тов. М. Маргуліс змістовно розповіли про цікавий досвід роботи щодо питань виховання працьовитості.

Серед нагороджених орденами й медалями СРСР за досягнуті успіхи в розвитку освіти за роки семирічки (1966 – 1973 рр.) є ті, кому доручено виховувати наймолодше покоління Радянської країни. Таких високих нагород удостоєно 109 завідуючих дошкільними закладами, вихователів, інспекторів та інших дошкільних працівників”¹.

1966 р. було прийнято „Положення про дитячі дошкільні заклади у колгоспах Української РСР”. Його зміст значною мірою збігався зі змістом „Положення про об’єднану дошкільну дитячу установу (ясла-сад)” (1960 р.). Уведення нового типу ДНЗ (ясла-садок) дозволяє стверджувати, що з його появою виникла необхідність систематично підвищувати кваліфікацію дошкільним працівникам, тому що догляд за дітьми різного віку вимагав володіння знаннями про особливості їх виховання. У документі були враховані особливості організації й діяльності дитячого садка в селі та найбільш сприятливі форми заохочення до самовдосконалення сільських виховательок, а саме: пропонувалося заочне навчання у профільних ВНЗ; допомога у виданні методичних розробок, грошові допомоги кращим дошкільним працівникам тощо.

У 60-ті рр. уряд продовжував приділяти значну увагу кадровому забезпеченню дошкільних закладів. Завдяки налагодженій системі професійних форм заохочення, зокрема підготовці й підвищенню кваліфікації, кадровий склад педагогічного персоналу дитячих садків постійно покращувався. 1966 р. в Україні працювало 49000 дошкільних працівників, із них 5500 мали вищу освіту, 30000 – середню педагогічну освіту, решта була без педагогічної освіти².

Прогресивними професійними формами заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення в 1966 – 1970-ті рр. були: курси, семінари,

¹ Голубівська Г. Ю. Їх удостоєно високих нагород [Текст] / Г. Ю. Голубівська // Дошкільне виховання. – 1971. – № 11. – С. 17–18.

² Улюкаєва І. Г. Стан дослідження історії становлення і розвитку суспільного дошкільного виховання в історико-педагогічній науці [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / І. Г. Улюкаєва. – К., 1993. – 190 с.

науково-практичні конференції, педагогічні читання, наради дошкільних працівників, на яких обговорювалися питання покращення якості виховання дітей, широкого впровадження в практику передового педагогічного досвіду.

Як зазначає Г. Улюкаєва, курсову підготовку координував Центральний інститут удосконалення вчителів, крім того, він здійснював підвищення кваліфікації керівних кадрів.

У 1966-1971 рр. у ЦІУВ пройшли перепідготовку 1340 інспекторів ВНО; методистів, завідуючих дошкільними установами. В областях підвищенням кваліфікації дошкільних працівників займалися обласні інститути вдосконалення вчителів.

Актуальним у досліджуваний період було підвищення ідейно-теоретичного рівня дошкільних працівників. Одним із методів заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення було навчання в університеті марксизму-ленінізму. „Підвищення ідейно-теоретичного рівня сприяло тому, що педагоги дитячих садків глибше, із більшою відповідальністю вирішують питання виховання дітей і організації всієї роботи дитячого садка” .

У журналі „Дошкільне виховання” 1966 р. наголошувалося: „Міський інститут підвищення кваліфікації педагогів-вихователів на допомогу тим, хто вивчає матеріали з`їзду, організовував виставку літератури. Семирічний план розвитку дошкільної справи наочно було продемонстровано в діаграмах, фотографіях.

Матеріали XXI з`їзду КПРС включено в програму міського постійно діючого семінару для завідувачів дитячих садків, а також вони вивчаються на курсах підвищення кваліфікації вихователів, які працюють у всіх районах міста й охоплюють 600 чоловік” .

Однією з форм заохочення дошкільних працівників до професійного самовдосконалення був рух дошкільних працівників за оволодіння педагогічною майстерністю, присвячений 50-річчю Жовтневої революції. Найдієвішими у другій половині 60-х рр. ХХ століття були заохочення у формі „кущових об`єднань” – активна форма заохочення дошкільних

працівників до самовдосконалення через вивчення, поширення й упровадження передового педагогічного досвіду³.

Створення кущових об'єднань було зумовлене тим, що через розширення мережі дитячих садків форма методичних об'єднань, коли педагогів району збирали за віковими групами (150 – 200 вихователів), припинила бути прогресивною.

У зв'язку з тим, що більшість дошкільних працівників не мали спеціальної педагогічної освіти, доцільність створення методичних об'єднань зменшилася, тому їм передують кущові. До куща входило 4–5 дитячих садків, об'єднаних територіально. Керувала ним завідувача кращого дитячого садка. Зміст заохочення до роботи в кущовому об'єднанні визначався загальними завданнями, які виконували дошкільні працівники.

Наприклад, у 1966-1968 рр. це були питання морального виховання дітей. Конкретизувалися вони стосовно умов та інтересів тих дитячих садків, що входили до кущового об'єднання.

Таким чином легше було виявити те, що є актуальним, що цікавить дошкільних працівників усіх закладів, простіше заохочувати до виконання завдання всіх членів об'єднання. Але головним, на наш погляд, є те, що кущові об'єднання не лише дозволяли обмінюватися досвідом, але й сприяли його впровадженню, надавали можливість бачити, як завдяки їх роботі поліпшується якість виховання; вихователі разом визначали основні шляхи й форми роботи, затверджували план, домовлялися про строки його виконання, розподіляли обов'язки.

Обговорюючи все це, зважали на досвід вихователів, на який можна спиратися, що є цілком доцільним у роботі дитячих садків, а що організовано незадовільно, кому слід допомогти, хто саме може надати цю допомогу; кому і які доручення дати.

Особливо слід підкреслити роль керівника кущового об'єднання та його помічника в заохоченні до самовдосконалення дошкільних працівників. Вони впроваджували в дитячому садку таку форму професійного заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення, як направлення на проблемні конференції, допомагали визначити тему доповіді, вказували можливі шляхи реалізації проблемного питання.

Така форма заохочення до професійного самовдосконалення, як демонстрація показових відкритих занять (як те чи інше питання вирішується в цьому дитячому садку), також була дуже корисною, тому що присутні аналізували побачене, висловлювали свою думку, відзначали, що доречно запозичити, домовлялися про терміни впровадження кращого досвіду в практику своєї роботи (зазвичай 2 – 3 місяці). Важливу роль у засвоєнні досвіду відігравав педагог-вихователь, досвід якого вивчався. Він підказував правильний шлях застосування своїх досягнень.

Спираючись на наведені відомості, необхідно звернути увагу на роль методичного кабінету щодо заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення через консультації з питань планування, проведення ігор, занять тощо, що завершувалися підсумковою конференцією.

На інспекторсько-методичній нараді давалися установки на новий навчальний рік і підкреслювалися та роз'яснювали завдання та зміст роботи кущових об'єднань.

Отже, такі форми професійного заохочення, як: вивчення стану роботи дитячих садків, колективні перегляди, послідовні, систематичні спостереження за роботою вихователя-майстра, взаємовідвідування та взаємодопомога, шефство досвідчених над молодими спеціалістами, диференційовані завдання та доручення, виставки, перевірки й взаємоперевірки, обмін досвідом і підведення підсумків на об'єднаних педагогічних нарадах, – усі ці форми разом давали, безумовно, позитивні результати та заохочували дошкільних працівників до самовдосконалення.

Актуальною на той час лишалася така форма заохочення, як нагородження почесними грамотами, медалями, значками тощо.

Так, відповідно до вирішення Колегії Міністерства освіти СРСР і ЦК профспілок працівників освіти, вищої школи і наукових установ від 2 липня 1967 р. „для нагородження колективів і окремих працівників (учителів, вихователів, організаторів народної освіти, працівників педагогічних навчальних закладів, дошкільних і позашкільних установ) установ і підприємств Міністерства освіти СРСР, міністерств освіти (народної освіти) союзних республік, відділів народної освіти місцевих Рад депутатів трудящих і профспілок працівників освіти, вищої школи й наукових установ за досягнуті успіхи в розвитку народної освіти у СРСР, у навчанні й комуністичному вихованні підростаючого покоління” була заснована Почесна грамота Міністерства освіти СРСР і ЦК профспілок працівників освіти, вищої школи і наукових установ. Усі вищезгадані особи нагороджувалися також і Почесними грамотами Міністерства освіти.

Під час дослідження з'ясовано, що період із 1970 став періодом найбільш інтенсивного будівництва дошкільних закладів як за кошти підприємств, колгоспів, так і за державні.

Тільки 1982 р. побудовано 15 дитячих дошкільних навчальних закладів, які переїжджають із пристосованих приміщень у типові, новозбудовані, забезпечені якісним збалансованим харчуванням, твердим та м'яким інвентарем, посудом, іграшками. Важливим є те, що мережа дошкільних навчальних закладів 1985 р. була найбільшою й становила 444 заклади, у яких виховувалися 43 646 дітей, що становило 35% від загальної кількості дітей дошкільного віку⁴.

Дієвими формами професійного заохочення кадрів дошкільного профілю в 70-ті–80-ті рр. були Всесоюзні й Республіканські огляди роботи

⁴ Гроздова О. Широко використовуємо конкурс в дошкільній справі [Текст] / О. Гроздова // Дошкільне виховання. – 1934. – № 1. – С. 86–87.

дошкільних закладів. Перший такий огляд в Україні проводився в період із 15 жовтня 1970 до 15 жовтня 1971 рр.

Організований він був Міністерством освіти УРСР. До участі в огляді були залучені всі дошкільні заклади республіки. На всіх рівнях створювалися комісії, які повинні були підбити підсумки, визначити переможців, при цьому, як було з'ясовано, застосовувалися різні форми матеріального, морального та професійного заохочень шляхом надання переможцям матеріальних премій, цінних подарунків, путівок до санаторіїв, вручення почесних грамот, листів подяки тощо.

Під час огляду звертали увагу на якісний склад педагогів дошкільного закладу, його матеріальну базу, обладнання, оформлення; створення умов для ігор, праці дітей, проведення фізкультурних занять на відкритому повітрі; стан проведення виховної роботи з дітьми; роботу педагогічного кабінету; роботу з батьками та взаємозв'язок дошкільного закладу зі школою. Огляди позитивно вплинули на розвиток питань заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення.

На педагогічних читаннях значну увагу приділили питанням методичного забезпечення вихователів із метою заохочення їх до самовдосконалення.

У журналі „Дошкільне виховання” за 1970 р. знаходимо яскравий приклад заохочення до самовдосконалення знаходимо в статті про Єлизавету Петрівну Семиколенову, – завідувачу дитячим садком №432 м. Києва, – яка „за бездоганну, сумлінну роботу нагороджена значком „Відмінник народної освіти УРСР”, Ленінською ювілейною медаллю. 40 років свого життя присвятила вона благородній справі виховання маленьких дітей, але сила й бадьорість не полишають її”.

Необхідно зазначити, що професійні заохочення протягом 1970-80 их рр. поширювалися по всій території країни. Так, 1970 р. відбулася науково-практична конференція завідувачів та методистів дошкільних закладів Кіровоградської області, де було підсумовано роботу з питань

контролю та керівництва, проблеми заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення.

До того ж було розглянуто та схвалено методичні посібники, нагороджено грамотами кращих завідуючих та методистів дошкільних закладів, обговорено передовий досвід, визначено чергові завдання⁵.

Досліджуючи розвиток питань заохочення дошкільних працівників до професійного самовдосконалення, вважаємо за доцільне зазначити, що в 70-ті рр. ХХ ст. в Україні значно активізувалася науково-дослідницька робота з дошкільної педагогіки. Вона здійснювалася співробітниками відділу дошкільного виховання Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР, відділу психології дітей дошкільного віку Науково-дослідного інституту психології УРСР, викладачами кафедр дошкільної педагогіки Київського, Запорізького, Рівненського й Слов'янського педагогічних інститутів⁶.

Найбільш насиченим виявилися 1970 та 1971 рр. Працівники дошкільних закладів часто виступали на нарадах, педагогічних читаннях і на конференціях, брали участь у семінарах з різних питань дошкільного виховання, охоче зустрічалися з молодими вихователями, передавали їм свій багатий досвід.

Однією з форм професійного заохочення в 70-ті – 80-ті рр. також були Виставки досягнень народного господарства СРСР.

Так, 1975 р. дитячий садок № 23 м. Києва став учасником такої виставки. За високий рівень навчально-виховної роботи й глибоко продуману систему організації життя й виховання дітей колектив одержав Диплом пошани, а завідувач Феня Романівна Топоровська нагороджена золотою

5 Косенко Ю. М. Впровадження здобутків українських учених у професійну підготовку кадрів із дошкільного виховання (на матеріалі наукових спостережень кінця ХХ – початку ХХІ ст.) [Текст] / Ю. М. Косенко // Зб. наук. пр. Бердянського держ. пед. ун-ту (Педагогічні науки). – Бердянськ : БДПУ, 2007. – № 3. – С. 32–39.

6 Гринченко Б. Д. Народні вчителі і українська школа [Текст] / Б. Д. Гринченко. – К. : Б.в., 1906. – 89 с.

медаллю ВДНГ СРСР. Срібну медаль одержала вихователька Ніна Омелянівна Приходько⁷.

1979 р. Радою Міністрів УРСР була прийнята постанова „Про подальше поліпшення дошкільного виховання в сільській місцевості”, де визначалися завдання, серед яких: відкриття постійно діючих ясла-садків у всіх колгоспах і радгоспах республіки, раціоналізація існуючої мережі дошкільних закладів, удосконалення освітньо-виховної роботи. У постанові було наголошено на необхідності стимулювання дошкільних працівників до самовдосконалення через розповсюдження форм та методів заохочення.

Досліджуючи реалізацію форм заохочення у 80-ті рр. ХХ ст., з'ясувано, що така форма професійного заохочення, як участь у виставках, була актуальною й супроводжувалася врученням медалей.

Так, 1981 р. досвід дошкільного закладу № 328 м. Києва експонувався на ВДНГ СРСР, де виборов срібну медаль, а на ВДНГ УРСР посів перше місце. Напрацювання дошкільного закладу № 69 м. Харкова щодо виховання почуття дружби й товарищкості в дошкільників засобами художньої літератури, створення умов, контролю й керівництва сюжетно-рольовими іграми дітей експонувався на ВДНГ СРСР і був відзначений срібною медаллю.

Отже, значну роль у стимулюванні підвищення якості роботи дошкільних закладів і розповсюдженні кращого педагогічного досвіду продовжували відігравати виставки досягнень народного господарства СРСР і УРСР.

Протягом 1980 – 1984 рр. на ВДПГ СРСР і ВДПГ УРСР суспільне дошкільне виховання України було презентоване 69 експонентами. Представлені українськими педагогами матеріали були оцінені 3 золотими, 6 срібними, 29 бронзовими медалями й 15 дипломами.

⁷ Педагог пішов на пенсію [Текст] // Дошкільне виховання. – 1966. – № 10. – С. 43–45.

Міністерству освіти СРСР і Академії педагогічних наук СРСР було доручено розробити і запровадити нову програму виховання й навчання дітей у дитячому садку, програмно-методичні документи, підручники й навчальні посібники. Міністерство освіти СРСР також було зобов'язане розробити і ввести в дію до 1 січня 1985 р. положення про дитячий дошкільний заклад.

Постановою було визнано доцільним створення в сільській місцевості відповідних умов для заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення задля роботи в нових навчально-виховних комплексах – „школа-дитячий садок”. Були також запроваджені нові норми харчування, розміри плати за утримання дітей у дитячих дошкільних закладах (зі значним її зменшенням для пільгових категорій сімей). Для заохочення вихователів до самовдосконалення Постановою були зрівняні у правах із вихователями старших груп вихователі, які працюють у ясельних групах: для них був установлений 6-годинний робочий день і щорічна відпустка тривалістю 36 робочих днів.

Постановою були також визначені завдання щодо необхідності покращення форм професійних заохочень дошкільних працівників до самовдосконалення через розвиток педагогічної теорії. Академії педагогічних наук СРСР, науково-дослідним інститутам педагогіки, відповідним кафедрам педагогічних інститутів було доручено активізувати здійснення фундаментальних досліджень, спрямованих на розробку проблем дошкільної педагогіки й психології, на вивчення основних закономірностей розвитку дітей дошкільного віку.

Особлива увага зверталась на необхідність розробки „методів формування всебічно розвиненої дитини в умовах суспільного й сімейного виховання”. Значна частина цих заходів була реалізована. Але в цілому реформа не принесла бажаних результатів – освітня система вимагала більш глибоких й суттєвих перетворень.

Висновки. Отже, проведений нами історико-педагогічний аналіз наукових робіт показав, що розвиток системи дошкільної освіти припадає на

період з 1953р. до 1985 р., характерним для нього було: сприяння обміну інформацією про нові технології, моделі й теорії з питань освіти; сприяння вивченню та впровадженню перспективного педагогічного досвіду в практику роботи закладів освіти; підвищення кваліфікації працівників дошкільної освіти; прояви масової педагогічної творчості; активізація громадсько-освітнього руху; розвиток дошкільної ланки державної системи освіти та виховання; вихід педагогічної інноватики у дошкільній освіті на рівень системного розвитку.